

Popova, V. D., and Kuz, V. I. "Informatsiini potreby ta zapyty subiektiv ekonomichnykh vidnosyn" [Information Requirements and Requests of Subjects of the Economic Relations]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 26: 138-141.

Prodanchuk, M. A. "Intehrovana zvitnist – instrument upravlinnia pidpriemstvom" [Integrated Reporting Is an Enterprise Management Tool]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 2 (2014): 24-31. http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2014_2_5

Sadovska, I. B. "Reformuvannya upravlinskoho obliku: instytutsiinyi pidkhid" [Reforming Management Accounting: An Institutional Approach]. In *Zymovi chytannia, prysviacheni vydatnym vchenym v haluzi*

bukhhalterskoho obliku, analizu i kontroliu, 214-215. Zhytomyr: ZhDTU, 2013.

Serpeninova, Yu. S. "Problemy ta perspektyvy rozvytku intehrovanoi zvitnosti yak zasobu dodatkovoho rozkryttia oblikovoi informatsii" [The Problems and Prospects for the Development of Integrated Reporting as a Means of Additional Disclosure of Accounting Information]. *Biznes Inform*, no. 1 (2022): 308-313. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-308-313>

Yurchuk, N. P. "Informatsiini systemy v upravlinni diialnistiu pidpriemstva" [Information Systems in the Management of Enterprise Activities]. *Ahrosvit*, no. 19 (2015): 53-58. http://www.agrosvit.info/pdf/19_2015/12.pdf

УДК 657:336.71

JEL: M41

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-355-362>

ЗМІНА ЯКОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

©2024 БЕЗРУЧУК С. Л., ПЕТРИШИН Л. П.

УДК 657:336.71

JEL: M41

Безручук С. Л., Петришин Л. П. Зміна якості бухгалтерської звітності в умовах війни

Метою статті є дослідження впливу воєнного стану на забезпечення якості облікової інформації в умовах війни з метою надання рекомендацій щодо її підвищення. Визначено, що якість бухгалтерської звітності особливо зростає в умовах воєнного стану, проте питання забезпечення якості облікової інформації недостатньо вирішені як на теоретичному, так і на практичному рівнях. У статті проаналізовано вплив воєнних дій на якість звітності. Безпосередній аналіз літературних джерел дозволив визначити основні фактори, які вплинули на якість облікової інформації в умовах воєнного стану, а саме: впровадження податкових змін; необхідність зміни в підходах до обліку окремих об'єктів; дотримання принципу обережності при розкритті інформації; небезпека втрати доступу до інформації. Практичний вплив досліджено шляхом порівняння річної звітності за 2022 і 2023 рр. деяких підприємств різних сфер діяльності (АТ «Укрпошта», ПрАТ «Київстар», АТ КБ «Приватбанк», ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Сільпо-фуд»). Висвітлено найбільш чутливі статті до воєнних дій, визначені в Примітках до фінансової звітності досліджуваних підприємств. Зазначено, що вплив війни визначається підприємствами по-різному, однак, як не дивно, цьому питанню суб'єкти господарювання приділяють недостатню увагу, висвітлюючи неконтрольовані статті у звітах або формуючи загальні фрази стосовно впливу воєнних дій на підприємство, намагаючись при цьому прикрасити інформацію, що безпосередньо впливає на якість поданої звітності, зменшуює її корисність для зацікавлених користувачів. Обґрунтовано актуальність подальшого дослідження питань, пов'язаних з оцінкою впливу даних показників на якість звітності підприємств.

Ключові слова: якість бухгалтерського обліку, воєнний стан, бухгалтерська звітність.

Табл.: 1. **Бібл.:** 18.

Безручук Світлана Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент (Житомир, Україна)

E-mail: bezruchuksl@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7374-7875>

Петришин Людмила Петрівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: lydkar@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2124-830X>

UDC 657:336.71

JEL: M41

Bezruchuk S. L., Petryshyn L. P. Changes in the Quality of Financial Statements During the Wartime

The aim of the article is to study the impact of martial law on ensuring the quality of accounting information in the context of wartime in order to provide recommendations for its improvement. It is determined that the quality of financial statements increases especially under martial law, but the issues of ensuring the quality of accounting information are not sufficiently resolved both at the theoretical and practical levels. The article analyzes the impact of hostilities on the quality of reporting. A direct analysis of literary sources made it possible to identify the main factors that influenced the quality of accounting information under martial law, namely: the introduction of tax changes; the need to change approaches to the accounting of individual objects; compliance with the principle of caution in the disclosure of information; the danger of losing access to information. The practical impact is investigated by comparing the annual reports for 2022 and 2023. some enterprises in various fields of activity (JSC «Ukrposhta», PJSC «Kyivstar», JSC CB «Privatbank», PJSC «Poltava Mining and Processing

Plant», LLC «Silpo-Food»). The most sensitive items to military operations, defined in the Notes to the financial statements of the studied enterprises, are highlighted. It is specified that the impact of wartime is determined by enterprises in different ways, however, strange as it may seem, economic entities pay insufficient attention to this issue, illuminating uncontrolled items in reports or forming general phrases regarding the impact of hostilities on the enterprise, while trying to embellish information that directly affects the quality of the submitted reports, reduces its usefulness for interested users. The relevance of further research on issues related to the assessment of the impact of these indicators on the quality of reporting of enterprises is substantiated.

Keywords: quality of accounting, martial law, financial statements.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 18.

Bezruchuk Svitlana L. – PhD (Economics), Associate Professor (Zhytomyr, Ukraine)

E-mail: bezruchukl@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7374-7875>

Petryshyn Liudmyla P. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Accounting, Analysis and Control, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: lydkar@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2124-830X>

Російсько-українська війна – одна з найзначніших криз нашого часу не тільки для України, але й для цілого ряду інших країн. Окремі підприємства України мали лише частковий досвід управління в умовах вторгнення з 2014 р., і це стосувалося великих компаній. Повномасштабне вторгнення спричинило нові виклики як для всієї економіки, так і для кожного суб'єкта господарювання. Протягом першого року війни було зафіксовано спад економічної активності. Окремі суб'єкти господарювання втратили частини бізнесу або тимчасового припинили їх діяльність [8]. Однак за весь період дії воєнного стану в Україні більшість суб'єктів господарювання не припинили свою діяльність або відновили її після короткої перерви [7].

Упродовж 2023 р. економіка відновлювалася завдяки високій адаптивності бізнесу та населення до умов війни, м'якій фіскальній політиці, що підтримувалася масштабним міжнародним фінансуванням, і підтримкою ведення бізнесу з боку держави. Завдяки цьому за результатами 2023 р. окремі компанії навіть мають поліпшення фінансових результатів своєї діяльності. Так, ПАТ НАК «Нафтогаз України» на офіційній сторінці повідомляє, що у 2023 р. більшість підприємств Групи Нафтогаз значно покращили фінансові результати [17].

Нові умови вплинули на всі сфери життя підприємств, у тому числі на бухгалтерський облік. Оскільки забезпечення якості бухгалтерської інформації, відображеної у звітності, є одним із найважливіших у взаємодії підприємства із зацікавленими користувачами, визначення впливу війни на якість звітності є актуальним у наш час.

Питанням наслідків війни присвячено ряд праць як іноземних, так і вітчизняних науковців. Вони висвітлені в публікаціях таких авторів, як: Безверхий К. В., Гуренко Т. О., Зубілевич С., Князькова В. Я., Криленко В. І., Кузуб М. В., Міклуха О. Л., Мороз І. В., Приймак Н. В., Овсяк Н., Рудінська О. В., Скиба Г. В., Сторожук Т. М., Трачова Д. М., Юрчен-

ко О. А., Яцишин С. Р. Автори зосередили увагу на висвітленні окремих аспектів обліку, проте комплексні дослідження не проводились.

У зарубіжних виданнях не так широко висвітлені питання обліку в умовах воєнного стану. Висвітленню даних питань свої роботи присвятили такі автори: Р. Бун, Г. Марленд, Т. Одо, Л. Сі, Е. Пуліафіто, З. Нагорські, М. Йонас, В. Ковалишин, І. Ялонго, О. Ящун, З. Романчук, Г. Гапіч, Р. Новицький, Д. Онопрієнко, Д. Дент, Г. Рубік. Однак їх праці більше стосуються висвітлення наслідків російсько-української війни на навколишнє середовище, відображення їх у звітності та повоєнних перспектив. Питання ж саме якості обліку в період воєнних дій не досліджувалося. Тому багатогранність і складність досліджуваної проблеми зумовлюють необхідність продовжувати дослідження у зв'язку з їх недостатнім вирішенням.

Мета дослідження – визначити вплив воєнного стану на забезпечення якості облікової інформації в умовах війни з метою надання рекомендацій щодо її підвищення.

Українські підприємства постійно знаходяться в зоні специфічних факторів ризику: фізичне знищення, пошкодження власності або втрата доступу до контролю за майном, скорочення обсягів діяльності через операційні зброї, хакерські атаки, зниження попиту на окремі види послуг у зв'язку зі зменшенням платоспроможності клієнтів, обмеження доступу до фінансування, великі вимоги щодо повернення та забезпечення кредитування, зокрема підвищення відсоткових ставок, у зв'язку зі значними ризиками. Соціальні, економічні та екологічні збитки на сьогодні вже оцінюються в десятки мільярдів доларів [3]. У своїх фінансових звітах підприємства визначають існування значної невизначеності щодо розвитку військового вторгнення держави-агресора на територію України, його тривалості та, відповід-

но, впливу на діяльність підприємств, їх персонал, ліквідність і збереження активів.

Різні автори по-різному визначають вплив воєнного стану на ведення бухгалтерського обліку підприємствами.

Впровадження податкових змін. Уряд України з початком повномасштабного вторгнення переглянув законодавчі акти різних сфер, у тому числі щодо оподаткування. Безверхий К. В. та ін. наголошують, що зміни, передусім, стосуються складу та термінів подання фінансової звітності вітчизняними підприємствами, які обрали загальну або спрощену систему оподаткування в умовах воєнного стану [5]. Інші вчені відзначають велике значення введеного штрафного податкового мораторію [10]. Платників податків тимчасово звільнили від сплати окремих податків, штрафних санкцій за невчасне подання звітності та порушення термінів реєстрації податкових накладних. Ці заходи мали підтримати бізнес під час адаптації до сучасних потреб [18]. Проте вони можуть бути не на користь державі та не звільняють суб'єктів господарювання від ведення бухгалтерського обліку з метою виконання ним однієї з найголовніших функцій – функції контролю. Крім того, після відміни воєнного стану суб'єкти господарювання повинні будуть розрахуватись за своїми зобов'язаннями перед бюджетом.

Зміни в підходах до обліку окремих об'єктів. Відбувся перегляд чинних підходів до надзвичайних подій. Звісно, раніше ризик надзвичайних подій був значно менший, хоча і ймовірний. На думку Бондаря М. І., сучасні умови функціонування суб'єктів господарювання викликали значний інтерес до висвітлення питань відображення в обліку втрат, що пов'язані з надзвичайними подіями, та джерел відшкодування таких втрат [6]. Більшість вчених зацікавлені вирішенням цього питання, більшість бухгалтерів почали задаватись питаннями доречного обліку витрат при надзвичайних подіях.

Скиба Г. В., Сирота О. С. визначають появу нових бухгалтерських операцій – безоплатної передачі та вилучення майна на користь Збройних Сил України та підрозділів територіальної оборони [14].

Як показали дослідження приміток до фінансової звітності окремих підприємств, актуальними питаннями є проблеми визнання активів, які знаходяться на неконтрольованій території. Ряд підприємств, незважаючи на втрату контролю над цими об'єктами, продовжує їх висвітлювати у фінансовій звітності, що підтверджують аудиторські висновки.

Іншою проблемою є подання інформації у звітності щодо завданих збитків навколишньому

середовищу. На підставі запропонованої вченими Filho W. L. та ін. наслідків війни для навколишнього середовища визначимо основний їх вплив на звітність [1; 2]:

- 1) деградація земель внаслідок руху танків і артилерії, що призводить до посилення ерозії та зниження родючості ґрунту – ризики припинення діяльності сільськогосподарських підприємств, які мають бути враховані у звіті про управління при оцінці безперервності діяльності;
- 2) забруднення повітря і води – проблеми оцінки впливу забруднення, неврахування окремих об'єктів забруднення у звітності;
- 3) велика кількість військових відходів, уламків зруйнованих будівель і небезпечних матеріалів, що впливатимуть на діяльність суб'єктів господарювання, – оцінка ризиків забруднення;
- 4) сільськогосподарський вплив – втрати врожаю та зниження продуктивності сільськогосподарства, що несуть ризики припинення діяльності сільськогосподарських підприємств, які мають бути враховані у звіті про управління при оцінці безперервності діяльності;
- 5) втрата ключових екосистемних послуг, що надаються водними ресурсами: водопостачання, зрошення та рибацтво – ризики витрати безперервності діяльності відповідних суб'єктів господарювання.

Bun R. та ін. підкреслюють, що підприємства неналежним чином обліковують і подають звітність про викиди парникових газів (GHG), зокрема тих, що виникають через розриви бомб, пожежі на нафтопереробних заводах і т. ін., через недостатню розробку принципів обліку та подання інформації про дані джерела [1]. На нашу думку, потрібна розробка принципів формування резервів витрат на програмні заходи з відновлення навколишнього середовища. Оскільки масштаби руйнування суттєві, і якщо раніше така діяльність проводилася в рідкісних випадках шляхом фінансування на залишковій основі, то на сьогодні заходи будуть більш комплексними і потребують уже законодавчого врегулювання.

Обережність при розкритті інформації. Сторожук Т. М. застерігає, що в умовах воєнного стану потрібно обережно ставитися до «збільшення кількості форм звітності, розширення показників звітності, удосконалення інформаційного забезпечення через поглиблення аналітичності показників тощо. Це не просто додаткові затрати часу і коштів, а важливо не переступити межі комерційної та державної таємниці. Як може скористатися інфор-

мацією ворог на шкоду людям і державі, сьогодні яскраво видно в умовах війни» [15, с. 58]. Але вчена не відкидає того факту, що прозорість інформації, поданий у звітності, є одним із джерел довіри як до підприємства зокрема, так і України загалом, що допоможе в залученні різноманітного виду допомоги від іноземних партнерів, у тому числі коштів. Трачова Д. М., навпаки, наполягає, що висвітлення впливу соціально-економічних наслідків війни на діяльність підприємств є необхідним і очевидним [16, с. 63]. На думку Міклухи О. Л., «керівництво повинне у нефінансовій звітності визнати всі ризики, які мають вплив на підприємство у зв'язку з війною» [12, с. 43]. Суттєві аспекти мають бути висвітлені в розрізі економічної, екологічної та соціальної складових [4, с. 66].

Отже, з одного боку, фінансова звітність повинна розкривати всі суттєві аспекти і бути достовірною, з іншого – розкриття ефективності роботи підприємства або аспектів, що стосуються факторів ризику, може зашкодити, як мінімум, репутації самого підприємства, хоча і за обставин, які ним не контролюються, і викликані труднощами в залученні фінансових ресурсів; як максимум – державі на міжнародному рівні. На нашу думку, підприємство повинно самостійно здійснювати оцінку рівня загроз від подання чи неподання цієї інформації та приймати рішення відповідно до цієї оцінки.

Небезпека втрати доступу до інформації. Незалежно від того, чи використовується локальний сервер або хмарний, при відключенні мережевого з'єднання або обмеженні доступу до локального сервера відбудеться втрата доступу до інформаційної бази [16, с. 63] з погляду мінімізації витрат матеріальних ресурсів та максимізації швидкості здійснення операцій. Ряд підприємств у своїй звітності вказали на вжиті ними заходи щодо запобігання втраті інформації, зокрема перенесення інформаційних баз і серверів за кордон.

Зміна інформаційних вимог до звітності. Зокрема, це стосується висвітлення принципу безперервності, на важливості висвітлення якого вказують Н. Овсюк [13], Кузуб М. В., Талаш Д. Ю. [11]. Овсюк Н. визначає, що війна вплинула на відображення показників звітності з урахуванням принципів безперервності та послідовності [13, с. 185]. На думку Зубілевич С., фінансова звітність, що складається українськими підприємствами, має високий рівень невизначеності, а це «неминуче впливає на корисність фінансової інформації. Адже сучасна фінансова звітність включає суми, які базуються на прогнозах, тобто на невизначеності, пов'язаній із майбутнім» [9, с. 56]. Кузуб М. В., Талаш Д. Ю. ви-

значають принцип безперервності як один із найголовніших [11, с. 157].

Нами проаналізовано річну звітність за 2022 і 2023 рр. ряду підприємств різних сфер діяльності (АТ «Укрпошта», ПрАТ «Київстар», АТ КБ «Приватбанк», ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Сільпофуд») з метою виявлення показників, на які вплинуло повномасштабне вторгнення. Найбільш чутливі статті, на які вплинуло військове вторгнення, висвітлені підприємствами у фінансовій звітності у 2022, 2023 рр., наведено в *табл. 1*.

Виходячи з аналізу показників фінансової звітності, зазначимо, що кожне підприємство по-різному оцінює вплив війни. Найбільш чутливі статті звіту більшості підприємств стосуються втрати контролю над активами (зокрема, АТ «Укрпошта» визначає втрату 12% відділень, ПрАТ «Київстар» – 5% втраченого майна). Проте не всі компанії відображають втрату контролю та здійснюють оцінку зменшення корисності даних активів.

Керівництво компанії АТ «Укрпошта» у звіті про фінансові результати 2023 р. визначає, що існує суттєва невизначеність, яка може викликати значні сумніви щодо здатності компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі, тобто керівництво дійшло висновку, що доцільно підготувати фінансову звітність на основі припущення щодо безперервності діяльності. Визначено позитивні можливості щодо безперервної діяльності підприємства, однак зазначено, що залишається суттєва невизначеність щодо подальшої ескалації воєнних дій, які можуть мати значний вплив на діяльність, виручку та фінансові результати загалом.

АТ КБ «Приватбанк» у силу специфіки своєї діяльності визначає певні характеристики, які ставлять під загрозу стабільність економіки України в довгостроковій перспективі. Такі характеристики включають (але не обмежуються) відносно низький рівень ліквідності на ринках капіталу та дефіцит балансу державних фінансів та зовнішньої торгівлі, що може вплинути і на діяльність банківської установи. Проте керівництво позитивно оцінює здатність банківської установи продовжувати свою діяльність у майбутньому з урахуванням воєнних дій на території України, що тривають та вже спричинили і продовжують спричинити значні негативні наслідки як для економіки країни загалом, так і для клієнтів банку зокрема, враховуючи вжиті підприємством заходи для забезпечення безперервної діяльності та надання фінансової підтримки європейськими партнерами.

ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат» також не визначає загроз щодо безпе-

Найбільш чутливі статті, на які вплинуло військове вторгнення, висвітлені підприємствами у фінансовій звітності у 2022, 2023 рр.

Підприємство	Рік	Аудиторський висновок	Фінансова звітність компанії
АТ «Укрпошта»	2022	Не здійснено перевірку зменшення корисності. Відображення у звітності ідентифікованих активів і зобов'язань, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Невизначеність щодо безперервної діяльності	Втрата контролю над активами, розташованими на тимчасово окупованих територіях. Значна невизначеність щодо безперервної діяльності та впливу війни на підприємство, персонал, ліквідність і збереження активів
	2023	Суттєва невизначеність, що може поставити під сумнів здатність компанії продовжувати діяльність	Неможливість визначення наслідків війни у довгостроковій перспективі
ПрАТ «Київстар»	2022	Суттєва невизначеність, що може викликати сумніви у здатності продовжувати діяльність	Група продовжує свою діяльність і адаптувалася до ведення бізнесу в умовах війни, позитивна оцінка щодо безперервності діяльності
	2023	Не оприлюднено	
АТ КБ «Приватбанк»	2022	Завищення активів. Суттєва невизначеність	Впровадження заходів для забезпечення безперервної діяльності
	2023	Облік дебіторської заборгованості, яка не відповідає визначенню активу. Негативний вплив військового вторгнення	Позитивна оцінка безперервної діяльності, що базується на підтвердженні надійності прогнозів у 2022 р. показників
ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»		Суттєва невизначеність, що може поставити під значний сумнів здатність підприємства продовжувати свою діяльність на безперервній основі	Організація здатна продовжувати свою діяльність на безперервній основі
	2023	Збройний конфлікт становить загрозу для операцій з видобутку, переробки залізної руди, логістики та щодо здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі через непередбачувану тривалість та масштаби подальших подій та обставин, які знаходяться поза контролем	Організація здатна продовжувати свою діяльність на безперервній основі
ТОВ «Сільпо-фуд»	2022	Наявність ряду суттєвих зауважень щодо обліку	Втрата контролю над активами. Ряд суттєвих заходів задля пом'якшення негативного впливу війни на діяльність та фінансовий стан підприємства.
	2023	Суттєва невизначеність, що може поставити під значний сумнів здатність підприємства продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Наявність ряду суттєвих зауважень щодо обліку	Існують достатні підстави для підготовки консолідованої фінансової звітності на основі принципу безперервної діяльності, незважаючи на те, що ряд зобов'язань на даний момент часу не можуть бути виконані

первності діяльності, однак аудитор вказав на це у своєму звіті.

ТОВ «Сільпо-фуд» має суттєві застереження щодо звітності в аудиторському висновку, а також визначає ряд проблемних питань, пов'язаних з фінансуванням, однак керівництво компанії оцінює безперервність діяльності як позитивну.

Невелика кількість підприємств наголошувала на вжитті ними запобіжних заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків для працівників, бізнесу чи громади.

Відображення суттєвої інформації щодо потенційного впливу війни на економічну діяльність підприємств на наступний звітний період є обов'язковим з урахуванням принципу безперервності. [13, с. 185]. Проте, на нашу думку, незважаючи на те, що всі підприємства висвітлюють у примітках дану інформацію, вони намагаються применшити вплив даної ситуації на можливість ведення безперервної діяльності. Цілковито погоджуємось з твердженням, що «звіт про управління, підготовка якого передбачена законодавством України для акціонерних товариств, на сьогодні має цінність, що бажає кращого» [16]. Слід констатувати той факт, що якість звітності суттєво знизилась. Крім того, окремі підприємства з початком повномасштабного вторгнення не оприлюднювали свої звіти про фінансові результати. Так, наразі не оприлюднено фінансовий звіт АТ «Укрзалізниця» за 2022 і за 2023 рр., як і фінансові плани товариства на 2023 р., хоча дана звітність затверджується Кабінетом Міністрів України. ПрАТ «Київстар» поки що не оприлюднила звітність про 2023 р.

ВИСНОВКИ

Воєнні дії вплинули на всі сфери діяльності підприємств, у тому числі й на ведення бухгалтерського обліку. Загалом можна відзначити зниження якості бухгалтерської звітності в умовах війни через невизнання та неналежну оцінку окремих статей звітності, недотримання принципів порівнянності, намагання покращити результати діяльності в умовах суттєвої невизначеності щодо безперервної діяльності, а також незабезпечення доступу до різного роду звітності потенційним користувачам. Подальшого дослідження потребують питання, пов'язані з оцінкою впливу даних показників на якість звітності підприємств. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Bun R., Marland G., Odo T. et al. Tracking unaccounted greenhouse gas emissions due to the war

- in Ukraine since 2022. *Science of The Total Environment*. 2024. Vol. 914.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2024.169879>
2. Filho W. L., Fedoruk M., Eustachio J. H. P. P. et al. The environment as the first victim: The impacts of the war on the preservation areas in Ukraine. *Journal of Environmental Management*. 2024. Vol. 364.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.121399>
3. Hapich H., Novitskyi R., Onopriienko D. et al. Water security consequences of the Russia-Ukraine war and the post-war outlook. *Water Security*. 2024. Vol. 21.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.wasec.2024.100167>
4. Левицька С. О., Попчук Д. О. Інтегрована звітність: функціональне призначення та критерії її ефективності. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія «Економічні науки»*. 2022. Вип. 4. С. 66–79.
DOI: <https://doi.org/10.31713/ve420227>
5. Безверхий К. В., Мороз І. В., Приймак Н. В., Юрченко О. А. Фінансова та податкова звітність українських підприємств під час воєнного стану. *Інтернаука. Серія: «Економічні науки»*. 2022. Вип. 8.
DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-8-8199>
6. Бондар М. І. Особливості відображення в обліку результатів надзвичайних подій. *Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах повоєнного відновлення України* : зб. матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2023 р.). Київ : КНЕУ, 2023. С. 9–10. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/441f8a12-a15f-422e-93b4-0f2dba81a74e/content>
7. Вітренко О. Дивергенція облікової науки та практики. *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів*: матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 15 червня 2022 р.). Ужгород, 2022. С. 70–71. URL: https://dSPACE.kmf.uz.ua/jsui/bitstream/123456789/2097/1/Vitrenko_O_Dyverhentsiia_oblikovoi_nauky_i_praktyky_2022.pdf
8. Гуренко Т. О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. *Економіка та суспільство*, 2022. Вип. 36.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-31>
9. Зубілевич С. Я. Розкриття невизначеності через війну у фінансовій звітності за МСФЗ. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія «Економічні науки»*. 2023. Вип. 2. С. 56–68.
DOI: <https://doi.org/10.31713/ve220235>
10. Князькова В. Я., Криленко В. І., Рудінська О. В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного часу. *Proceedings of XI International scientific and practical conference "Modern Research in World Science"* (Lviv, Ukraine, January 29–31, 2023). Львів, 2023. С. 1273–1277.
11. Кузуб М. В., Талаш Д. Ю. Особливості бухгалтерського обліку під час воєнного стану. *Відкрита*

- наука України: візійний дискурс в умовах воєнного стану : матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 26–28 квітня 2023 р.). Ужгород, 2023. С. 157–160. DOI: <https://doi.org/10.59948/osou3.2023.08>
12. Міклуха О. Л. Звітність зі сталого розвитку в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України. *Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах повоєнного відновлення України* : збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2023 р.). Київ : КНЕУ, 2023. С. 43–44. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0112ed56-640b-4cfe-b87b-3b950432b0fa/content>
 13. Овсюк Н. Фінансова звітність суб'єктів господарювання в умовах війни. *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 15 червня 2022 р.). Ужгород, 2022. С. 185–186. URL: https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/2227/1/Ovsiuk_N_Finansova_zvitnist_subiektiv_hospodariuvannia_v_umovakh_viiny_2022.pdf
 14. Скиба Г. В., Сирота О. С. Облік та фінансова звітність в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України. *Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах повоєнного відновлення України* : збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Київ, 8 грудня 2023 р.). Київ : КНЕУ, 2023. С. 63–66. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1f19025f-fbc1-4f26-a422-86f8eada91f8/content>
 15. Сторожук Т. М. Суспільне значення бухгалтерського обліку і звітності в умовах війни та мирний час. *Обліково-фінансова наука і практика: пріоритети розвитку та місія у воєнний час* : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16 листопада 2022 р.). Київ : ННЦ «ІАЕ», 2022. С. 57–60. URL: https://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_16-11-2022.pdf#page=57
 16. Трачова Д. М. Безпека облікової інформації: виклики воєнного стану. *Обліково-фінансова наука і практика: пріоритети розвитку та місія у воєнний час* : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16 листопада 2022 р.). Київ : ННЦ «ІАЕ», 2022. С. 63–64. URL: https://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_16-11-2022.pdf#page=63
 17. Усі ключові компанії Групи Нафтогаз покращили фінрезультати у 2023-му щонайменше на 40% – Олексій Чернишов. *Нафтогаз*. 13.05.2024. URL: <https://www.naftogaz.com/news/financial-results-40>
 18. Яцишин С. Р. Облік, оподаткування, звітування та відповідальність суб'єктів господарювання під час дії воєнного стану: окремі питання. *Регулювання економічних процесів в сучасних умовах* : матеріали науково-практичної конференції (м. Дніпро, 6–7 жовтня 2022 р.). Одеса : Молодий вчений, 2022. С. 26–30. URL: <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/view/14/329/689-1>

REFERENCES

- Bezverkhyyi, K. V. "Finansova ta podatkova zvitnist ukrainskykh pidpriemstv pid chas voiennoho stanu" [Financial and Tax Reporting of Ukrainian Companies During Marital State]. *Internauka. Serii: «Ekonomichni nauky»*, no. 8 (2022). DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-8-8199>
- Bondar, M. I. "Osoblyvosti vidobrazhennia v obliku rezultativ nadzvychainykh podii" [Peculiarities of the Display in the Accounting of the Results of Extraordinary Events]. *Oblik, analiz, audyt, opodatkuvannia ta finansovy monitorynh v umovakh povoiennoho vidnovlennia Ukrainy* (2023): 9-10. <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/441f8a12-a15f-422e-93b4-0f2dba81a74e/content>
- Bun, R. et al. "Tracking unaccounted greenhouse gas emissions due to the war in Ukraine since 2022". *Science of The Total Environment*, vol. 914 (2024). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2024.169879>
- Filho, W. L. et al. "The environment as the first victim: The impacts of the war on the preservation areas in Ukraine". *Journal of Environmental Management*, vol. 364 (2024). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.121399>
- Hapich, H. et al. "Water security consequences of the Russia-Ukraine war and the post-war outlook". *Water Security*, vol. 21 (2024). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.wasec.2024.100167>
- Hurenko, T. O. "Oblik oplaty pratsi ta trudovi vidnosyny u voiennyi period" [Accounting for Salary and Labor Relations During the War]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 36 (2022). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-31>
- Kniaskova, V. Ya., Krylenko, V. I., and Rudinska, O. V. "Osoblyvosti opodatkuvannia biznesu v Ukraini v umovakh voiennoho chasu" [Peculiarities of Business Taxation in Ukraine in Wartime Conditions]. *Proceedings of XI International scientific and practical conference "Modern Research in World Science"*. Lviv, 2023. 1273-1277.
- Kuzub, M. V., and Talash, D. Yu. "Osoblyvosti bukhhalterskoho obliku pid chas voiennoho stanu" [Peculiarities of Accounting During Martial Law]. *Vidkryta nauka Ukrainy: viziyni dyskurs v umovakh voiennoho stanu*. Uzhhorod, 2023. 157-160. DOI: <https://doi.org/10.59948/osou3.2023.08>
- Levytska, S. O., and Popchuk, D. O. "Intehrovana zvitnist: funktsionalne pryznachennia ta kryterii yii efektyvnosti" [Integrated Reporting: Functional Purpose and Its Efficiency Criteria]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryro-*

- dokorystuvannya. Seriia «*Ekonomichni nauky*», no. 4 (2022): 66-79.
DOI: <https://doi.org/10.31713/ve420227>
- Miklukha, O. L. "Zvitnist zi staloho rozvytku v umovakh voiennoho stanu ta pisliavoiennoho vidnovlennia Ukrainy" [Reporting on Sustainable Development in the Conditions of Martial Law and Post-war Recovery of Ukraine]. *Oblik, analiz, audyт, opodatkovannia ta finansovyi monitorynh v umovakh povoiennoho vidnovlennia Ukrainy* (2023): 43-44. <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0112ed56-640b-4cfe-b87b-3b950432b0fa/content>
- Ovsiuk, N. "Finansova zvitnist subiektiv hospodariuvannia v umovakh viiny" [Financial Reporting of Business Entities in Wartime Conditions]. *Vplyv obliku ta finansiv na rozvytok ekonomichnykh protsesiv* (2022): 185-186. https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/2227/1/Ovsiuk_N_Finansova_zvitnist_subiektiv_hospodariuvannia_v_umovakh_viiny_2022.pdf
- Skyba, H. V., and Syrota, O. S. "Oblik ta finansova zvitnist v umovakh voiennoho stanu ta pisliavoiennoho vidnovlennia Ukrainy" [Accounting and Financial Reporting in the Conditions of Martial Law and Post-war Reconstruction of Ukraine]. *Oblik, analiz, audyт, opodatkovannia ta finansovyi monitorynh v umovakh povoiennoho vidnovlennia Ukrainy* (2023): 63-66. <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1f19025f-fbc1-4f26-a422-86f8eada91f8/content>
- Storozhuk, T. M. "Suspilne znachennia bukhhalterskoho obliku i zvitnosti v umovakh viiny ta myrnyi chas" [The Social Significance of Accounting and Reporting in Wartime and Peacetime]. *Oblikovo-finansova nauka i praktyka: priorytety rozvytku ta misiia u voiennyi chas* (2022): 57-60. https://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_16-11-2022.pdf#page=57
- Trachova, D. M. "Bezpeka oblikovoi informatsii: vyklyky voiennoho stanu" [Security of Accounting Information: Challenges of Martial Law]. *Oblikovo-finansova nauka i praktyka: priorytety rozvytku ta misiia u voiennyi chas* (2022): 63-64. https://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_16-11-2022.pdf#page=63
- "Usi kliuchovi kompanii Hrupy Naftohaz pokrashchyly finrezultaty u 2023-mu shchonaimenshe na 40% – Oleksii Chernyshov" [All Key Companies of the Naftogaz Group Improved Their Financial Results in 2023 by at Least 40% – Oleksii Chernyshov]. *Naftohaz*. May 13, 2024. <https://www.naftogaz.com/news/financial-results-40>
- Vitrenko, O. "Dyverhentsiia oblikovoi nauky ta praktyky" [Divergence of Accounting Science and Practice]. *Vplyv obliku ta finansiv na rozvytok ekonomichnykh protsesiv* (2022): 70-71. https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/2097/1/Vitrenko_O_Dyverhentsiia_oblikovoi_nauky_i_praktyky_2022.pdf
- Yatsyshyn, S. R. "Oblik, opodatkovannia, zvituvannia ta vidpovidalnist subiektiv hospodariuvannia pid chas dii voiennoho stanu: okremi pytannia" [Accounting, Taxation, Reporting and Responsibility of Business Entities During Martial Law: Separate Issues]. *Rehuliuвання ekonomichnykh protsesiv v suchasnykh umovakh* (2022): 26-30. <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/view/14/329/689-1>
- Zubilevych, S. Ya. "Rozkryttia nevyznachenosti cherez viinu u finansovii zvitnosti za MSFZ" [Disclosure of Uncertainty Due to War in Financial Statements According to IFRS]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Seriia «Ekonomichni nauky»*, no. 2 (2023): 56-68.
DOI: <https://doi.org/10.31713/ve220235>